

(Политика 20.04.2009)



Министар одбране Србије Драган Шутановац смртно је озбиљан на фотографији, објављеној у медијима, са командантом Здружених снага НАТО-а, са седиштем у Напуљу, америчким адмиралом Марком Фиццерадом који је боравио у Београду. Наиме, адмирал се на фотографији некако кисело смеши. Да није познат однос снага помислио бих да је иза Шутановца цела Шеста флота плус остало, но вероватно је наш министар скресао америчком адмиралу све оно око Косова, па је фотографија зато и таква. У сваком случају, ово је много боља фотка од оне од пре неких месец дана када је начелник Генералштаба војске Србије генерал-потпуковник Милоје Милетић примио главног подофицира армије САД. Како на фотографији није било и главног подофицира Војске Србије, то очекујем да ускоро начелник Здруженог генералштаба оружаних снага САД прими у Пентагону главног подофицира Војске Србије. Њих двојица на фотографији. Сами...

Судећи по фотографијама Србија, дакле, баш и није војно неутрална. Сваки дан окрећем новине да угледам неку фотографију наших генерала са, рецимо, руским генералом. Нема шансе. Кинезе још и могу да пронађем, па Италијане, они су нам прошле године били „контакт-тачка” за НАТО-ом, има и осталих из алијансе, па онда дуго, дуго нико други. Да ли то Руси одбијају војне контакте са Србијом? Ако одбијају, зашто? Или Србија не тежи војним односима са Русијом, осим у домену послова ремонта војне технике? У чему је „кратак спој”?

Сведоци смо да је кампања за улазак Србије у НАТО на домаћој политичкој сцени већ почела. Могу да разумем челнике алијансе, садашње и бивше, који о томе говоре, али када неки српски политичари кажу „да су све земље комунистичког лагера пре уласка у ЕУ ушле и у НАТО, па мора и Србија”, онда сам задивљен таквим фалсификовањем историје. Југославија никада није била чланица комунистичког лагера, јер лагер је био Варшавски пакт. Југославија на својој територији никада није имала стране војне базе,

имала је независну позицију, своју спољну политику и своју војну доктрину. Истина, није била баш превише демократска држава, али и у таквој демократији многе садашње демократе су докторирале. Други се лепо позапошљавали у државним службама, ретки су били они који су због идеологије и „лагера” побегли на Запад. Зашто сада покушавају да нас увере да смо били у Варшавском пакту када сви знамо да нисмо били.

Елем, Финска је чланица ЕУ, није чланица НАТО-а, на својој граници има војну суперсилу Русију. И не осећа се угроженом. Аустрија је скоро потпуно окружена НАТО-државама, чланица је ЕУ и није у НАТО-у. Шведска је неутрална, а чланица је ЕУ. Ирска је чланица ЕУ и није у НАТО-у. Свака земља свој однос према НАТО-у, наравно, заснива пре свега на својим интересима. У том контексту поставља се и питање је ли основна сврха алијансе још увек значајнија од процеса ширења? Заправо, све расправе о проширењу алијансе нису још расветлиле сврху, функцију, структуру и чланство проширеног НАТО-а. С тим у вези ниједан политичар у Србији још није одговорио на најмање седам група основних питања када је реч о НАТО-у.

Прва, и најосновнија група питања односи се на дилему хоће ли проширени НАТО наставити да игра традиционалну улогу одбрамбеног војног савеза? Друга група питања у вези је са критеријумима чланства у алијанси. Поред војних критеријума, и Брисел и Вашингтон наглашавају „приврженост тржишној демократији”, а то није традиционални фактор безбедности. Трећа група питања односи се на уговорне обавезе, срж повеље НАТО-а је члан 5. који говори да је употреба оружане силе дозвољена за одбрану чланица алијансе. Но, стварни језик којим је писан тај члан је двосмислен и у измењеном безбедносном окружењу може доћи и до различитог тумачења. Четврта група питања односи се на безбедносне гаранције проширеног НАТО-а, хоће ли у проширеној алијанси амерички „нуклеарни кишобран” покрити и нове чланице НАТО-а у Источној Европи. Како је Вашингтон обећао да тактичко атомско оружје неће распоређивати на територије нових чланица НАТО-а, да ли то значи да ће све гаранције тим земљама морати да испуњава стратешки нуклеарни арсенал САД? То није наиван проблем.

Финансије спадају у пету категорију нерешивих проблема. Ширење НАТО-а већ сада кошта много више него што је било ко у Вашингтону или Бриселу очекивао, а стигла је још и економска криза. Као шесто, Русија је против ширења НАТО-а на Грузију и Украјину. Тај став Москве не може се тек тако игнорисати. И коначно, седма група питања јесу односи у самој алијанси. Наиме, испада да процес ширења НАТО-а највише подстичу САД, неки европски савезници су уздржани. Какве све нерешене проблеме или ривалства нове чланице могу да унесу у НАТО? Да ли ти проблеми могу да доведу до америчког војног ангажовања, или чак и до сукоба чланица, или би могли да буду стабилизовани у контексту управљања алијансом?

Дискретни шарм фотографије

Пише: Мирослав Лазански
уторак, 21 април 2009 14:01

У Србији још нико није ово разматрао у оквиру политике националне безбедности са искреном проценом тих питања, добити и пратећих ризика. Уместо тога имамо само прилично јефтин маркетинг.